

Innspill til Finanskomiteens behandling av Meld. St. 13 (2017-2018) Statens pensjonsfond 2018

De undertegnede organisasjonene takker for muligheten til å komme med innspill til behandling av Meld. St. 13 (2017-2018).

De undertegnede organisasjonene anbefaler at Stortinget ber regjeringen stramme inn retningslinjene for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland, for å hindre investeringer i selskaper som bygger nye kullkraftverk, kraftselskaper der kullkraft utgjør mer enn 30 prosent av kraftproduksjonen, og selskaper som produserer store mengder kull.

Våren 2015 vedtok et samlet Storting å innføre et nytt kriterium - det såkalte kullkriteriet - i retningslinjene for observasjon og utelukkelse¹. Vedtaket var en beslutning som fikk internasjonal oppmerksomhet og førte til at en rekke andre investorer vedtok lignende retningslinjer.

Kullkriteriet sier at *“gruveselskaper og kraftprodusenter som selv, eller konsolidert med enheter de kontrollerer, får 30 pst. eller mer av sine inntekter fra termisk kull, eller baserer 30 pst. eller mer av sin virksomhet på termisk kull, kan utelukkes fra fondet”*. Kriteriet har fått virke i to år og til nå har fondet ekskludert 69 kullselskaper. En gjennomgang² av porteføljen viser imidlertid at **fondet er investert i selskaper som bygger nye kullkraftverk og/eller kraftselskaper der kull utgjør mer enn 30% av energikildene for kraftproduksjon**. Storebrand har strammet inn sine retningslinjer og ekskluderer nå slike selskaper. I tillegg ser vi at store finansaktører som AXA og Generali har satt en enda høyere standard ved å sette et absolutt kriterium for hvor mye kull et selskap kan produsere.

I begrunnelsen for sin innstilling i 2015 viste en samlet finanskomité til at det er *“etiske aspekter tilknyttet virksomheten til en del kullselskaper”*³. For å sikre at kullkriteriet oppfyller Stortingets intensjon, mener organisasjonene at retningslinjer for observasjon og eksklusjon må strammes inn ved å inkludere:

- **Selskaper som bygger nye kullkraftverk.** Det internasjonale energibyrået⁴ og Oxford University⁵ har slått fast at det ikke er plass til nye investeringer i kullkraft om Parisavtalens mål skal overholdes. Storebrand⁶, AXA⁷ og Generali⁸ har alle utelukket selskaper som involvert i utbygging av ny kullkraft. Eksempler på selskaper som fortsatt er i SPUs portefølje er tyske Uniper, et av verdens største kraftselskaper, som bygger nye kullkraftverk både i Nederland og Tyskland, og malaysiske Genting Group, som bygger flere nye kullkraftverk i Asia. Gjennomgangen⁹ viser at fondet er investert i 18 selskaper som er involvert i planlegging og bygging av kullkraftverk på over 1000 MW.

¹ <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2014-12-18-1793?q=retningslinjer+++pensjonsfond+++utland>

² Gjennomgangen er basert på Global Coal Exit Database som den tyske organisasjonen Urgewald står bak. Databasen samler data på bl.a. kullandel av energimiksen, kullandel av inntekter, og planlagt ny kull i over 700 selskaper. Link: <https://coalexit.org/>

³ <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2014-2015/inns-201415-290/?lvl=0>

⁴ <https://www.iea.org/newsroom/news/2011/november/the-world-is-locking-itself-into-an-unsustainable-energy-future.html>

⁵ <https://www.inet.ox.ac.uk/library/view/729>

⁶ Storebrand utelukker selskaper som bygger ut kullkraftverk med mer enn 1000 MW installert kapasitet. <https://e24.no/boers-og-finans/storebrand/storebrand-utfordrer-oljefondet-kaster-ut-flere-kullgiganter/24187977>

⁷ <https://www.axa.com/en/newsroom/press-releases/axa-accelerates-its-commitment-to-fight-climate-change>

⁸ <https://www.generali.com/media/press-releases/all/2018/Generali-approves-climate-change-strategy-It-will-divest-2-billion-from-coal>

⁹ Global Coal Exit List og Oljefondets årsrapport

- **Kraftselskaper der kullkraft utgjør mer enn 30 prosent av kraftproduksjonen.** Dagens kullkriterie åpner allerede for å ta hensyn til andelen kull i energimiksen til kraftselskaper. I Rapport for ansvarlig forvaltning 2017¹⁰ skriver NBIM at hovedstyret kan fatte beslutning om observasjon eller utelukkelse for “kraftselskaper der 30 prosent eller mer av inntektene kommer fra kraftproduksjon eller der kull utgjør mer enn 30 prosent av samlede energikilder for kraftproduksjon”. Likevel er fondet fortsatt investert i 21 slike kraftselskap¹¹, for eksempel RWE, Tysklands største energiselskap med 54 prosent kraft fra kull, og japanske Kyushu Electric Power, som får 32 prosent av kraften de leverer fra kull, i fondets portefølje.
- **Selskaper som produserer store mengder kull i absolutte tall.** AXA og Generali har vedtatt å ikke lenger finansiere selskaper som årlig produserer mer enn 20 millioner tonn termisk kull, tilsvarende over 50 millioner tonn CO2 ved forbrenning, for å bekjempe klimaendringene¹². SPU er investert i 6¹³ selskaper som bryter med et slikt kriterium, for eksempel sveitsiske Glencore og australske BHP Billiton, som er noen av verdens største kullprodusenter.

Forslag til vedtak

På bakgrunn av dette vil vi anbefale finanskomiteen å samle seg om følgende vedtak:

“Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et forslag til endring av Retningslinjer for observasjon og utelukkelse fra Statens pensjonsfond utland på en måte som sikrer at:

- *Selskaper som bygger eller planlegger å bygge nye kullkraftverk kan utelukkes fra fondet.*
- *Kraftselskaper der kullkraft utgjør mer enn 30 prosent av kraftproduksjonen, kan utelukkes fra fondet.*
- *Selskaper som årlig produserer over 20 millioner tonn termisk kull kan utelukkes fra fondet.”*

¹⁰ <https://www.nbim.no/no/apenhet/rapporter/2017/ansvarlig-forvaltning-2017/>

¹¹ Global Coal Exit List og Oljefondets årsrapport.

¹² Generali: “The strategy approved today ... is in line with the principles of the Global Compact and with the Paris Pledge for Action defined as part of COP 21”. AXA: “in the spirit of the Paris Agreement, we want to accelerate our commitment and confirm our leadership in the fight against global warming”

¹³ Global Coal Exit List og Oljefondets årsrapport